Kristoffer Henriksen
Department of Sports Science and Clinical Biomechanics
Research Unit of Psychology of Sport, Excellence and Health
Email: khenriksen@health.sdu.dk
Phone: +4565503497

Formel Pædagogisk Uddannelse

2013-2014 Universitetspædagogikum, Syddansk Universitet
Pædagogiske kurser, fx: Træt af dine powerpoints? Participatory approaches, Oral examination, Supervisor on the distance, og Vejledning – roller og relationer

Uddannelsesadministrative opgaver

Fagansvar på Universitetet:
Siden 2012 fagansvarlig for kandidatfaget ”Sportspsykologi og Talentudvikling” (15 ECTS, årligt tilbagevendende). Som fagansvarlig formulerer jeg læringsmål, studieguide og fagbeskrivelse. Jeg planlægger undervisningen, underviser, finder medundervisere og afholder eksamen.

Uddannelsesudvikling på universitetet:
Deltaget i udvikling af ny studieordning, specialiseringer og fag på såvel bachelor som kanditatniveau.

Uddannelsesopgaver udenfor universitetet:
Har udviklet og haft fagansvar for to coachinguddannelser i regi af Danmarks Idrætsforbund (DIF). Dette indbefatter at udvikle planlægge, gennemføre og evaluere uddannelserne samt at finde og skrive pensum.

Udannelsesopgaver internationalt:
Medvirket i udvikling af verdenssamfundet for sportspsykologis (ISSP) initiativ kaldet Continuing Education Workshops (CEW) samt en internatioanl certificering af sportspsykologer.

Erfaring med undervisning, vejleding og eksamen

Opsummering
Jeg har undervist på universitetsniveau siden 2001. Jeg har undervist på flere forskellige danske universiteter. Jeg har undervist på bachelor-niveau, på kandidat-niveau, på master uddannelser og på internationale programmer ved SDU. Jeg har været inviteret som gæsteunderviser i Sverige; Norge, Sydkorea og Schweiz. Siden 2006, hvor jeg har været fast tilknyttet Syddansk Universitet, har jeg undervist og vejledt hvad der svarer til mellem 300 og 500 arbejdstimer pr/år. Nedenfor nævner jeg udvalgte undervisningsopgaver

Bachelor uddannelsen i idræt og sundhed
2006-2010 Medunderviser på faget: Motions- og kredsløbstræning (15 ECTS, 80 studerende). Forelæsninger og holdundervisning.

Kandidatuddannelse, Idræt og Sundhed
2008-idag. Primær underviser på faget: Talentudvikling og Sportspsykologi (15 ECTS, ca 30-40 studerende). Fagansvar, forelæsninger, holdundervisning, vejledning og eksamen. Eksamen omfatter digital aflevering (video), videnskabelig konference samt mundtlig eksamen.

Internationale uddannelser
2009-idag: Fast medunderviser på internationalt "Intensive course" på SDU under navnet "Children and Physical Activity". Forelæsninger på engelsk samt formulere eksamensspørgsmål.

Vejledning
Jeg vejleder 3-5 specialer pr år. Som resultat af et pædagogisk udviklingsprojekt har jeg de seneste år udviklet en ny tilgang til specialevejledning, hvor vejledningen foregår som deltagelse i en forskningsgruppe med flere forskere og 6-10 studerende, og hvor det i flere projekter er lykkedes at publicere internationalt på baggrund af de studerendes projekter.

Undervisning udenfor universitetet
Jeg har siden 2000 undervist på en række uddannelser udenfor universitetet, herunder:
Afgrænsede forløb på pædagoguddannelsen og fysioterapi-uddannelsen.
Højskolelærer og daglig leder Skolerne i Oure-sport and performance.
DIFs diplomtræneruddannelse
Coaching uddannelser under DIF

Idrættens trænerakademi
Team Danmarks landstræneruddannelser i personlig ledelse

Pædagogiske priser
2014: Modtager af prisen for Bedste Pædagogiske Udviklingsprojekt (bedste poster) ved Universitetspædagogikum. Udviklingsprojektet omhandlede specialevejledning via medlemskab i en forskningsgruppe.

Metoder, materialer og redskaber

Jeg er medforfatter til en række lærebøger, kapitler i lærebøger og kompendier til brug i undervisning indenfor coaching, sportspsykologi og talentudvikling. Disse bidrag og bøger er flittigt anvendt på universiteter, træneruddannelser og i gymnasiet. Blandt disse er:

Henriksen & Hansen (2016) Præstér under pres (Dansk Psykologisk Forlag).
Storm & Henriksen (2014) Motivation: Fra grundlæggende behov til gode idrætsmiljøer. I: Høj, Maibom & Rasmussen (Eds). Idrættens værdier og kultur. Kvan

Rossing, Ryom & Henriksen (Eds) (2015) Talentudvikling i sport: Reflekterede organisationer, gode teams og stærke atleter. Ålborg Universitetsforlag

Henriksen, K (2011) Talentudviklingsmiljøer i verdensklasse. København. Dansk psykologisk forlag

Hansen & Henriksen, K. (2009). Træneren som coach: en praktisk guide til coaching i sport. Copenhagen. Dansk Psykologisk Forlag

Henriksen, K. (Ed.). (2008). Inspiration til talentudvikling: Et psykologisk perspektiv. Odense. Syddansk Universitetsforlag

Henriksen, Hansen & Hansen (2007) Gyldendals Idrætspsykologi. København. Gyldendal.

Refleksion over egen pædagogisk praksis

Pædagogisk grundsyn

Jeg trækker på en række kilder i min pædagogiske filosofi, nogle af dem læringsteoretiske og andre med udgangspunkt i mange års erfaring med undervisning.

Grundlæggende er jeg af den opfattelse, at studerende ved universitetet lærer bedst, 1) når undervisningen giver dem mulighed for at koble deres erfaringer op på det faglige stof, og 2) når de kan se nytten og anvendeligheden af at tilegne sig stoffet (Dewey, 1938). Det stiller krav til underviseren om at inddrage de studerende og deres erfaringer og samtidig om at "oversætte" / formidle forskningsresultater til noget, der en dag kunne blive den studerendes praksis. Det er med andre ord afgørende, at læringsarbejdet tager udgangspunkt i reelle og praksisrelevante cases eller problemstillinger, som søges belyst og behandlet gennem både konkrete handlinger og observationer, refleksioner, abstrakt begrebsliggørelse og teoretisk udforskning, samt at disse nye teoretiske forståelser bæres med ind i nye erfaringer, der kan give anledning til nye observationer osv. (som beskrevet i Kolbs læringscyklus, se fx Illeris 2000).

Jeg er som erfaren underviser af den opfattelse, at de studerendes arbejde med stoffet er det mest afgørende for deres læring og udbytte. Kugel (1993) beskriver netop hvordan man som underviser ofte udvikler sig fra at have fokus på sine egen rolle til at have fokus på stoffet og videre til at have fokus på de studerende aktive og selvstændige arbejde med stoffet. I forlængelse heraf er jeg optaget af, at de studerende arbejder selvstændigt og problemorienteret med tilegnelsen af deres faglighed. I mit eget tilfælde gør jeg en dyd ud af at udnytte det faktum at mit job involverer arbejde i sportens praksis (som sportspsykolog). Det gør jeg ved at inddrage real life cases og lade de studerende udvikle svar på konkrete problemer i arbejdet med sportspsykologi og talentudvikling. Denne grundlæggende indstilling er i alignment med studieordningen på Idræt og Sundhed (hvor jeg primært lægger min undervisning), hvor problembaseret læring er en væsentlig del af studieordningens grundlæggende tilgang.

En anden del af mit pædagogiske grundsyn handler om læringsmiljøet. Sociale og økologiske læringsteorier beskriver hvordan læring kun kan forstås som noget der udfolder sig i relationen mellem individ og kontekst (f.eks. Lave & Wenger, 1991). Disse teorier beskriver hvordan læring bør række udover tilegnelse af færdigheder:Learning is more than simply receiving a body of factual knowledge; rather learning is a process that involves becoming a different person with respect to possibilities for interacting with other people and the environment... involves the construction of new identities as the individual becomes enculturated into a community of learners. The individual is no longer the same individual with new skills, but is a new person (Barab and Plucker, 2002 p. 173).

Jeg er meget interesseret i stærke udviklingsmiljøer på tværs af kontekster. Således handler min forskning om succesrige talentudviklingsmiljøer i sport og jeg har via case studier undersøgt flere verdensklasse talentmiljøer. Disse miljøer er nok forskellige men deler også en række kendetegn. Blandt disse kendetegn er nære rollemodeller (at man i det daglige går op ad og lærer fra atleter der er bedre end én selv), træningsfællesskaber på tværs af kompetenceniveauer (at man er vægter fællesskabet som en kerne i deltagernes motivation for langsigtet udvikling) og videndeling (både blandt atleter og

trænere) (Henriksen, 2010).Disse perspektiver på læring kommer særligt til udtryk i min specialevejledning. For at udnytte potentialet i det stærke læringsmiljø er jeg gået bort fra individuel specialevejledning til fordel for at danne en forskningsgruppe for specialestuderende. I denne gruppe (der består af 6-10 studerende og 3 forskere) arbejder de studerende med hver deres projekter men i et forskningsfællesskab. De læser og giver feedback på hinandens projekter, de fremlægger videnskabelige artikler, de diskuterer metodiske problemstillinger mm. Jeg betragter denne organisering som ét godt bud på forskningsbaseret undervisning (Rienecke, 2013), der med rette er et centralt mål for universiteters undervisning. Begrundelsen for gruppevejledning rækker således udover "ressourcer" og ind i "dyb læring". De studerende udvikler deres faglige identitet, deres evne til kritisk refleksion og deres evne til at dele viden og lade sig udfordre i et arbejdsfællesskab.

Det tredje og sidste element i min pædagogiske filosofi, som jeg vil fremhæve her, handler om underviserens rolle som kulturel leder (kultur er et bredt begreb der dækker mange niveauer fra national kultur til kulturen i en specifik gruppe. For nærværende tænker jeg kultur som "gruppe-kultur"). Underviserens opgave rækker i mine øjne udover at lave god og stimulerende undervisning. Som universitetsunderviser (eller træner, folkeskolelærer, eller forandringsagent i andre sammenhænge) kan man i mine øjne med fordel tænke sig selv som kulturel leder. De studerende kan til tider godt være eksponenter for en kultur, der er meget hurtig og hvor det er vigtigere at have en holdning end at begrunde den (det er fx meget let at trykke "like" på Facebook, lave anonyme ubegrundede kommentarer på andre sociale medier, eller finde og måske kopiere tekster fra nettet). Det er selvsagt vigtigt at man som underviser tager hensyn til de studerende "deltagerforudsætninger" (Rienecker m.fl. 2013). Samtidig vil jeg gerne "stå for", at de studerende udvikler en anden kultur for deres studieliv og ikke tager kulturen fra fritidslivet med ind på universitetet. Universitetsstudier er og skal være kendetegnet af fordybelse, grundighed og måske ligefrem langsomhed. Organisationspsykologen Edgar Schein (2010) beskriver hvordan den kulturelle leder bliver skaber af en kultur gennem 1) hvad han eller hun lægger mærke til, spørger ind til interesserer sig for, 2) hvem han eller hun belønner, straffer, roser, forfremmer og smider ud, 3) hvordan han eller hun reagerer på kritiske hændelser, 4) og hvordan han eller hun bruger rollemodeller og synlige symboler til at understøtte kulturen. Det er en grundlæggende ide i denne forskning at kulturens karakteristika ofte bliver den studerendes karaktertræk. Som underviser forsøger jeg at udnytte dette perspektiv ved at vise interesse og nysgerrighed i forhold til de studerendes selvstændige undren og arbejde indenfor faget (fx når de spørger ind til hvordan de kan bruge dele af undervisningen i deres rolle som trænere eller når de vil diskutere teorierne op imod nyheder og lignende); at rose og belønne studerende, der arbejder grundigt og selvstændigt; at have mod til at diskutere koncentration, ambition og læring med de studerende når jeg ser en computer med Facebook åben; ved at invitere specialestuderende (rollemodeller) ind at holde korte oplæg om deres forskning osv. Når jeg som underviser således betragter mig selv som kulturel leder, rækker min rolle langt udover at tilrettelægge god undervisning. Jeg ser mig selv som medskaber af et miljø – et miljø der er medskaber af den grundlæggende energi og retning (motivation) i de studerendes bestræbelser.En særlig udfordring for underviseren som kulturel leder er dog, at kulturændring kræver en massiv indsats over tid. Det er således vigtigt at alle undervisere i deres praksis bakker op om samme værdier. Dette faktum stiller krav til stærk kollegial fælles udvikling og til at vi som undervisere ikke blot diskuterer skemaønsker og tilrettelæggelse af undervisningen, men tør udfordre hinanden og diskutere de grundlæggende kulturelle værdier, der afspejles i vores undervisning.

Referencer:

Barab, S. A., & Plucker, J. A. (2002). Smart people or smart contexts? Cognition, ability, and talent development in an age of situated approaches to knowing and learning. Educational Psychologist, 37, 165-182.

Dewey, J. (1938) Experience and Education. Kappa Delta Pi

Henriksen, K. (2011) Talentudviklingsmiljøer i verdensklasse. Dansk psykologisk forlag

Illeris, K. (2000) Tekster om læring. Roskilde Universitetsforlag

Lave, J., & Wenger, E. (1991). Situated learning: Legitimate peripheral participation. New York: Cambridge University Press.

Kugel, P. (1993) How professors develop as teachers. Studies in Higher Education, 18

Rienecker, Jørgensen, Dolin & Ingerslev (2013) Universitetspædagogok. Forlaget Samfundlitteratur.

Schein, E. G. (1990). Organizational culture. American Psychologist, 45, 109-119.